

Trading Human Lives: Acceding to Terrorists Demands?

<http://www.nytimes.com/2015/01/29/world/middleeast/isis-hostages.html>

“AMMAN, Jordan — The Jordanian government agreed on Wednesday to release a convicted terrorist in exchange for the freeing of an air force pilot captured by Islamic State militants in Syria a month ago, according to a statement released on Jordanian state television just before a deadline set by the extremists.”

Source for Pidyon Shevuyim

1. Talmud Bavli, Baba Basra 8b

אמר ליה רבא לרבה בר מרי: מנא הא מילתא דאמור רבנן דפדיון שבויים מצוה רבה היא? א"ל, דכתיב: +ירמיהו טו+ והיה כי יאמרו אליך אנה נצא ואמרת אליהם כה אמר ה' אשר למות למות ואשר לחרב לחרב ואשר לרעב לרעב ואשר לשבי לשבי, ואמר רבי יוחנן: כל המאוחר בפסוק זה קשה מחבירו.

2. Rambam, Matnos Aniyyim 8:10

פדיון שבויים קודם לפרנסת עניים ולכסותן, ואין לך מצוה גדולה כפדיון שבויים שהשבוי הרי הוא בכלל הרעבים והצמאים והערומים ועומד בסכנת נפשות, והמעלים עיניו מפדיונו הרי זה עובר על לא תאמץ את לבבך ולא תקפוץ את ירך ועל לא תעמוד על דם רעך ועל לא ירדנו בפרך לעיניך, ובטל מצות פתח תפתח את ירך לו, ומצות וחי אחיך עמך, ואהבת לרעך כמוך, והצל לקוחים למות והרבה דברים כאלו, ואין לך מצוה רבה כפדיון שבויים.

Limitation in Redeeming

3. Mishna, Gittin 45a

מתני'. אין פודין את השבויין יתר על כדי דמיהן, מפני תיקון העולם; ואין מבריחין את השבויין, מפני תיקון העולם; רשב"ג אומר: מפני תקנת השבויין.

4. Talmud Bavli, Gittin 45a

גמ'. איבעיא להו: האי מפני תיקון העולם - משום דוחקא דצבורא הוא, או דילמא משום דלא לגרבו ולייתו טפי? ת"ש: דלוי בר דרגא פרקא לברתיה בתליסר אלפי דינרי זהב. אמר אביי: ומאן לימא לן דברצון חכמים עבד? דילמא שלא ברצון חכמים עבד.

ואין מבריחין את השבויין, מפני תיקון העולם; רשב"ג אומר: מפני תקנת שבויין. מאי בינייהו? איכא בינייהו, דליכא אלא חד. בנתייה דרב נחמן בחשן קדרא בידייהו. קשיא ליה לרב עיליש, כתיב: +קהלת ז' + אדם אחד מאלף מצאתי ואשה בכל אלה לא מצאתי, הא איכא בנתייה דרב נחמן! גרמא להו מילתא ואשתביין, ואישתבאי איהו נמי בהדייהו. יומא חד הוה יתיב גביה ההוא גברא דהוה ידע בלישנא דציפורי, אתא עורבא וקא קרי ליה, אמר ליה: מאי קאמר? אמר ליה: עיליש ברח עיליש ברת, אמר: עורבא שיקרא הוא ולא סמיכנא עליה. אדהכי אתא יונה וקא קריא, אמר ליה: מאי קאמרה? א"ל: עיליש ברח עיליש ברת, אמר: כנסת ישראל כיונה מתילא, ש"מ מתרחיש לי ניסא. אמר: איזיל אחזי בנתייה דרב נחמן, אי קיימן בהימנותייהו אהדרינהו. אמר: נשי כל מילי דאית להו סדרן להדדי בבית הכסא, שמעינהו דקאמרן: עדי גוברין ונהרדעי גוברין, לימא להו לשבוייהו דלירחקינהו מהכא, דלא ליתו אינשין ולישמעי וליפרקינן. קם ערק, אתא איהו וההוא גברא, לדידיה איתרחיש ליה ניסא עבר במברא, וההוא גברא אשכחיה וקטליה. כי הדרן ואתן, אמר: הוּו קא בחשן קידרא בכשפים.

Halacha:

5. Rambam, Matnos Aniyim 8:12

אין פודין את השבויים ביתר על דמיהן מפני תקון העולם, שלא יהיו האויבים רודפין אחריהם לשבותם, ואין מבריחין את השבויים מפני תקון העולם שלא יהיו האויבים מכבידין עליהן את העול ומרבים בשמירתן.

6. Shulchan Aruch, YD 252:4

ד אין פודין השבויים יותר מכדי דמיהם, מפני תיקון העולם, שלא יהיו האויבים מוסרים עצמם עליהם לשבותם. אבל אדם יכול לפדות את עצמו בכל מה שירצה. וכן לת"ח, או אפילו אינו ת"ח אלא שהוא תלמיד חריף ואפשר שיהיה אדם גדול, פודים אותו בדמים מרובים. (ואם אשתו כאחר דמי או לא, עיין בטור אבן העזר סי' ע"ח).

Exceptions to the Rule:

Imminent Danger and Chacham Muflag

7. Talmud Bavli, Gittin 58a

ת"ר: מעשה ברבי יהושע בן חנניה שהלך לכרך גדול שברומי, אמרו לו: תינוק אחד יש בבית האסורים, יפה עינים וטוב רואי וקוצותיו סדורות לו תלתלים. הלך ועמד על פתח בית האסורים, אמר: +ישעיהו מב+ מי נתן למשיסה יעקב וישראל לבוזים? ענה אותו תינוק ואמר: הלא ה' זו חטאנו לו ולא אבו בדרכיו הלך ולא שמעו בתורתו. אמר: מובטחני בו שמורה הוראה בישראל, העבודה! שאיני זז מכאן עד שאפדנו בכל ממון שפוסקין עליו. אמרו: לא זז משם עד שפדאו בממון הרבה, ולא היו ימים מועטין עד שהורה הוראה בישראל. ומנו: רבי ישמעאל בן אלישע.

8. Tosfos, Gittin 58a

כל ממון שפוסקין עליו - כי איכא סכנת נפשות פודין שבויין יותר על כדי דמיהן כדאמרין בפרק השולח (לעיל דף מד. /מז.) גבי מוכר עצמו ואת בניו לעובדי כוכבים כ"ש הכא דאיכא קטלא אי נמי משום דמופלג בחכמה היה.

9. Tosfos, Gittin 45a

דלא ליגרבו ולייתו - והא דתניא בפ' נערה (כתובות נב.) נשבית והיו מבקשין ממנה עד עשרה בדמיה פעם ראשון פודה שאני אשתו דהויא כגופו יותר מבתו דהכא ועל עצמו לא תיקנו שלא יתן כל אשר לו בעד נפשו ור' יהושע בן חנניא דפרקיה להווא תינוק בממון הרבה בהניזקין (לקמן דף נח.) לפי שהיה מופלג בחכמה אי נמי בשעת חורבן הבית לא שייך דלא ליגרבו.

10. Chidushei HaRamban, Gittin 45a

ואי קשיא הא דאמר' בפ' הניזקין העבודה לא אזוז מכאן עד שאפדנו בכל ממון שפוסקים עלי אמרו לא זוז משום עד שפדאו בממון הרבה, וי"ל דהתם בשעת חרבן הבית וליכא משום דמיגרי בהו טפי שהרי כולם בשבי הלכו, א"נ ר' יהושע דעבד לגרמיה הוא דעבד ות"ק דפליג עליה דרשב"ג היינו ר' יהושע ולא ס"ל כוותיה, וי"א דכל היכא דאיכא חששא דמיתה פודין אותן בכל ממון שיכולין לפדותן, ולא מסתבר דכל שבי כולהו איתנהו ביה, ועוד דגבי אשה איכא חששא דעריות ולא חששו ואף על גב שקרקע עולם היא היא להם לחוש, ומסתברא תלמיד חכם פודין אותו בכל ממון שבעולם וליכא משום דחוקא ולא משום איגרוי שאם אבדו ישראל ממון או מתו משונאיהם הרבה יש לנו כיוצא בהם ות"ח אין לנו כיוצא בו וקודם לפדות למלך כדאיתא במסכת הוריות (י"ג א') הילכך אין לחמוד כסף וזהב עליו, ור' יהושע משום שהכיר בו בוודאי שהוא תלמיד ותיק פדאו בממון הרבה.

Maharam of Rutenberg

11. Yam Shel Shlomo, Gittin 4:66

והאידינא אנשי גומלי חסדים בארץ תוגרמא והסמוכים להם פודים השבויים יותר ויותר מכדי דמיהם, והיינו דמוותרים על דוחקיהו דציבורא שלהם, ה' יוסף על שכרם, ופעולתם לפני ה' צפון בעולם הבא, גם בעו"ה לע"ע נתמעטו ישראל בגולה, ויש לחוס על יתר הפלטה, שלא (תכוח) [תכבה] גחלת ישראל, וגם לעת הזאת מכבידים על ישראל יסורים וענויים, לכופם כדי לעבור על הדת, ולעשות מלאכה בשבת שלא לצורך. גם אם לא יפדו אותם איכא למחש לרוע לבם, שלא יהרגו אותם, ובסכנת נפשות פודין יותר מכדי דמיהן, עיין לקמן בסימן ע"א, על כן נדבה לבם בגופם ובממונם לפדות השבויים, וסייעתא דשמיא עמהם. שמעתי על מהר"ם מרטנבר"ק זכרונו לברכה, שהיה תפוס במגדול אייגזהם כמה שנים, והשר תבע מן הקהלות סך גדול, והקהלות היו רוצים לפדותו, ולא הניח, כי אמר אין פודין השבויים יותר מכדי דמיהם. ותמה אני, מאחר שהיה תלמיד חכם מופלג, ולא היה כמותו בדורו בתורה ובחסידות, ושירי לפדותו בכל ממון שבעולם, ואם מרוב ענותנותו לא רצה להחזיק עצמו כתלמיד חכם מופלג, מכל מקום היה לו לחוש על ביטול תורה, כאשר כתב בעצמו, שהוא היה יושב בחושך וצלמות, בלי תורה ואורה, והיה מקונן שלא היו אצלו ספרי הפוסקים והתוספות, ואיך לא היה חש לעון ביטול התורה, מאחר שרבים צריכים לו. ובודאי דעתו היה, שאם יפדו אותו, אם כן יש למיחש שלא יעשו כן כל השרים לתלמיד חכם המופלג שבדור, בעבור רוב הממון, עד שלא יספיק ממון הגולה לפדותם, ותשתכח התורה מישראל. כי גם שמעתי שהיה בדעת אותו הצורך לתפוס גם הרא"ש תלמידו, ונודע לו, וברח לטוליטילא, ונצול ברחמיו וברב חסדיו. ומשום הכי אמר החסיד, מוטב שתאבד מעט חכמה היתרת מישראל, ממה שתאבד חכמת התורה עיקר, וזה האות שאז פסקה אותו הדבר והשמד לתפוס חכמי הגולה, ותו שנינו, אין מבריחין את השבויים, מפני תיקון העולם, רשב"ג אומר מפני תקנת השבויין, ומסיק, מאי בינייהו, איכא בינייהו דליכא אלא חד שבוי, ת"ק חייש לתיקון העולם כולו, שמא יקצפו על השבויין העתידים לבא, ויתנום בשלשלאות וברחיצים, ור"ש לא חייש, אלא אם כן יש שבויין אחרים עמו, שמא יקצפו על השבויים, לייסרן ביסורים. ולדעת ר"ת ור"י הלכה כרשב"ג במשנתנו (רא"ש כתובות פ"ג, סו"ס י"ז), ולדעת הר"ן (שם, ק"י ע"ב) והרמב"ם (ה' אישות פ"ז הט"ו, ועוד), דלא ס"ל האי כלל, הלכה כת"ק, על כן הכרעתי בפרק נערה סימן (י"ח) [ל"ו] כהר"ף והרמב"ם:

War Time

12. Minchas Chinuch, Mitzvah 425:1

ונוהג מצוה זו בכל איש ישראלי הן אנשים ונשים כמבואר בש"ס דמלחמות מצוה אפי' כלה מחופתה וכו' וכתב הרמב"ח ועובר ע"ז וכו' לידו ויכול להורגו מבלי שיסתכן בדבר וכו' וצ"ע נהי דכל המצות נדחים מפני הסכנה מ"מ מצוה זו דהתורה צויה ללחום עמהם וידוע דהתורה לא תסמוך דיני' על הנס כמבואר ברמב"ן ובדרך העולם נהרגים משני הצדדים בעת מלחמה א"כ חזינן דהתורה גזרה ללחום עמהם אף דהוא סכנה. א"כ דחוי' סכנה במקום הזה ומצוה להרוג אותו אף שיסתכן וצ"ע:

13. Beikvei Hatzon Siman 32

הקהל לתת מעצמם יהיה אסור, ולא רק שאין מטריחים על הציבור לחייבם לפדות בסכומים כהגדולים. אך עיי"ש בתוד"ה דלא לגרבו, דבשבוי המופלג בחכמה מותר לפדותו אפי' ביותר מכדי דמיו, והובאו דבריהם בשו"ע יו"ד סי' רנ"ב ס"ד. והיו מן הרבנים אז שהיו סבורים לומר שאף הגר"י הוטנר הי' דינו כן – כת"ח מופלג, ואשר על כן יש לפדותו אפי' ביותר מכדי דמיו. וטען אז כנגדם הג"ר יעקב קמינצקי ז"ל, דאין החשבון הזה צודק כלל, דכל הך דינא דפדיון שבויים ליתא אלא בשעת שלום, אבל בשעת מלחמה א"א לומר שמחוייבים להפסיק מללחום ע"מ לפדות את השבויים בממוץ, שהרי ע"י כן נמצינו מסייעים להאויב באמצע המלחמה, כי ע"י מתן הכספים הגדולים להאויב, הלא יוכלו לחזק עוד יותר את מצבם במלחמה.

בסוף הקיץ בשנת תש"ל ג"כ היתה מדינת ישראל במצב של שלום – [בין מלחמה למלחמה], ותפסו טרוריסטים ערבים שני אירונים מלאים יהודים תיירים בחזרתם מא"י לאמריקא, והולכום לירדן, והיו מאיימים להרוג את כולם, ובין השבויים הי' הגאון הר"ר יצחק הוטנר ז"ל, ראש ישיבת רבנו חיים ברלין. ועלה אז על לב חבר מתלמידיו העשירים להגיש כמה מיליוני דולרים למשרד החוץ של ארה"ב, שיגישו הם הון זה לערבים הטרוריסטים ע"מ שישחררו את רבם הגר"י הוטנר, ודנו אז הרבנים בדין המשנה (גיטין מה). דאין פודין את השבויים יתר על כדי דמיהם, ובגמ' איתא הטעם – דלא לגרבו ולייתו טפי, ולפי הטעם הזה, אפילו ירצו

Are Soldiers Different?

14. Talmud Bavli, Kesubos 52a-b

נשבית - חייב לפדותה וכו'. ת"ר: נשבית בחיי בעלה ואח"כ מת בעלה, הכיר בה בעלה - יורשין חייבין לפדותה, לא הכיר בה בעלה - אין יורשין חייבין לפדותה. לוי סבר למיעבד עובדא כי הא מתניתא, א"ל רב, הכי אמר חביבי: לית הלכתא כי הא מתניתא, אלא כי הא דתניא: נשבית לאחר מיתת בעלה - אין היתומין חייבין לפדותה; ולא עוד, אלא אפילו נשבית בחיי בעלה ואחר כך מת בעלה - אין היתומין חייבין לפדותה, שאין אני קורא בה ואותבינך לאינתו. תנו רבנן: נשבית, והיו מבקשין ממנו עד עשרה בדמיה - פעם ראשונה פודה, מכאן ואילך, רצה - פודה, רצה - אינו פודה; רבן שמעון בן גמליאל אומר: אין פודין את השבויין יותר על כדי דמיהם, מפני תקון העולם. הא בכדי דמיהן פודין, אף על גב דפרקונה יותר על כתובתה; ורמינהי: נשבית, והיו מבקשין ממנו עד עשרה בכתובתה - פעם ראשונה פודה, מכאן ואילך, רצה - פודה, רצה - אינו פודה; ר"ש בן גמליאל אומר: אם היה פרקונה כנגד כתובתה - פודה, אם לאו - אינו פודה! רבן שמעון בן גמליאל תרי קולי אית ליה.

15. Rambam, Ishus 14:19

אין מחייבין את הבעל לפדות את אשתו ביתר על דמיה אלא כמה * שהיא שוה כשאר השבויות, היו דמיה יתר על כדי כתובתה ואמר הריני מגרשה וזו כתובתה ותלך ותפדה את עצמה אין שומעין לו אלא כופין אותו ופודה אותה אפילו היו דמיה עד עשרה בכתובתה ואפילו אין לו אלא כדי פדיונה, במה דברים אמורים בפעם ראשונה אבל אם פדאה ונשבית פעם שנייה ורצה לגרשה הרי זה * מגרש ויתן כתובה והיא תפדה את עצמה.

16. Pnei Yehoshua, Kesubos 52b

בגמרא הא בכדי דמיהן פודין כו' ורמינהו. ולכאורה יש לתמוה כיון דרשב"ג מפרש טעמא מפני תיקון העולם משמע דאם רצה לפדות ביותר מכדי דמיה אינו רשאי ואם כן שפיר מדייקינן הא בכדי (דמיה) [דמיה] אם רצה פודה אף ביותר מכדי כתובתה ולא קשיא כלל דרשב"ג אדרשב"ג מזה נראה מבואר דפשיטא ליה לתלמודא דרשב"ג נמי ס"ל דאם רצה פודה אף ביתר מכדי דמיה משום דאשתו כגופו סברא אלימתא אלא עיקר מילתא דרשב"ג דאין פודין יותר על כדי דמיה היינו שאין מחייבין אותו

לפדותה דסתם תנאי פרקונה שתקנו היינו דוקא בכדי דמיהן דיתר מכדי דמיהן לא שכיח כלל כיון דבכל השבועין אין פודין מפני תיקון העולם. ועוד כיון שאין רוצה לפדותה אלא לגרשה תו לא שייך לומר דאשתו כגופו, כן נראה לי נכון:

17. Responsa Chavos Binyamin, I:16

הוא מודה, אילו היתה התקנה של פדיון לחייבו בממון מרובה, שלא היתה תקנת חכמים לענין פדיון שבויים שאין פודים אותם יותר על כדי דמיהם מתנגשת עם תקנה זו. כי זה כפודה את עצמה, ובכגון דא לא תקנו. ועל פי זה נראה, שמנקודת מבט זו, יש לראות את חובת המדינה בפדיון שבויי המלחמה. שכיון שאלה יצאו למלחמה בשליחות המדינה ומטעמה, להגנת העם היושב בציון, הרי קיימת ועומדת התחייבות בלתי כתובה, אבל מובנת מאליה, שכל טצדקי שיש בידי המדינה לעשות (בגבולות סבירים שאינם פוגעים בכטחונה הכללי) כדי לפדותם במקרה שיפלו בשבי. וכשם שקיימת התחייבות מעין זו לדאוג לרפואתם והבראתם במקרה של פציעה ונכות, וכן לדאוג למשפחותיהם במקרה של הפגעים ח"ו במלחמה, כן לא נופל מזה החיוב לנקוט כל פעולה שהיא לשם הרצאתם מן השבי "דכולהו איתנהו בה".

ז. ועולה מהדברים האמורים, שאם — למשל — יבטית אדם את עצמו בחכרת ביטוח תמורת תשלום שמשלם לה, שבמקרה של שבי יפדוהו בדמים מרובים; מאחר שבכגון דא החיוב של החברה הוא כלפי האדם שהבטיח את עצמו בה, והם אינם אלא עושים שליחותו, רשאים הם ואף חייבים, לפדותו בכל ממון שהוא, כפי שחייבו את עצמם כלפיו תמורת התשלום ששילם להם עבור התחייבותם. ואין תקנת חכמים שאין פודים את השבויים אלא בכדי דמיהם מונעת זאת, שהרי באדם הפודה את עצמו אין שום הגבלות. ואין זה תלוי גם במחלוקת רשב"ג ות"ק, שכל עיקר לא נחלק רשב"ג אלא במהות התקנה של תנאי הכתובה בחיוב שהטילו על הבעל לפדותה. אבל גם